

FIȘA DISCIPLINEI

Manifestări ale spiritualității în spațiul României în Preistorie

UP.09. F1.O.1.2

2017-2018

1. Date despre program

1.1	Instituția de învățământ superior	Universitatea din Pitești
1.2	Facultatea	Teologie, Litere, Istorie și Arte
1.3	Departamentul	Litere, Istorie și Arte
1.4	Domeniul de studii	263303
1.5	Ciclul de studii	Master
1.6	Programul de studiu / calificarea	Zi/Istorie

2. Date despre disciplină

2.1	Denumirea disciplinei					Manifestări ale spiritualității în spațiul României în Preistorie					
2.2	Titularul activităților de curs					Conf. univ. dr. Constantin Bărbulescu					
2.3	Titularul activităților de seminar / laborator					Conf. univ. dr. Constantin Bărbulescu					
2.4	Anul de studii	I	2.5	Semestrul	I	2.6	Tipul de evaluare	E	2.7	Regimul disciplinei	O

3. Timpul total estimat

3.1	Număr de ore pe săptămână	3	3.2	din care curs	2	3.3	S / L / P	1
3.4	Total ore din planul de învăț.	42	3.5	din care curs	28	3.6	S / L / P	14
Distribuția fondului de timp alocat studiului individual								ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe								50
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren								13
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii, eseuri								14
Tutorat								2
Examinări								2
Alte activități								2
3.7	Total ore studiu individual	77						
3.8	Total ore pe semestru	125						
3.9	Număr de credite	7						

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1	De curriculum	
4.2	De competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1	De desfășurare a cursului	-
5.2	De desfășurare a laboratorului	-

6. Competențe specifice vizate

Competențe profesionale	CT.1 Profesionale
	C1. Regăsirea informației despre trecutul istoric. Evaluarea fundamentală a valorii relative a diverselor lucrări de referință (bibliografii, enciclopedii, dicționare de specialitate etc.) și baze de date din domeniul studiilor istorice. - Identificarea lacunelor existente în cunoașterea istorică, verificarea stadiului cunoașterii folosind principalele lucrări de referințe existente. Propunerea, la un nivel general, a unor căi de îmbogățire a cunoașterii în legătură cu probleme istorice cu un grad redus sau mediu

	de complexitate. - Identificarea rapidă și utilizarea corectă a informațiilor din izvoarele istorice și a informațiilor istorice cu un grad redus și mediu de detaliere. - Interpretarea la un nivel elementar a informațiilor regăsite în lucrările de referințe și în bazele de date pe teme istorice, explicitând principalele concepte, fenomene și procese istorice la care se referă acestea. - Utilizarea adecvată a cunoștințelor de bază privind evoluția generală a istoriografiei, periodizarea istoriei, principalele lucrări de referințe și baze de date referitoare la diferitele epoci, probleme, procese și fenomene istorice, precum și cu privire la organizarea și funcționarea principalelor instituții de informare și documentare publică. C 2. Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. - Analiza critică a izvoarelor istorice, coroborarea conștientă a cunoștințele provenite din afara izvoarelor cu cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea, la un nivel elementar, a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice referitoare la epoca respectivă. - Aplicarea metodelor criticii interne și externe în studiul izvoarelor istorice editate (texte, mărturii orale, vestigii etc.) în vederea (re)stabilirii cât mai precise a faptelor istorice. - Definirea și prezentarea corectă a principalelor concepte folosite în studiile istorice, în descrierea și analiza etapelor și proceselor din istoria omenirii, stadiul actual al istoriografiei și metodele centrale ale cercetării istorice. - Identificarea limitelor existente în analiza informațiilor despre trecutul istoric, a cauzelor acestor limite și să propună ipoteze alternative de interpretare a faptelor istorice. - Interpretarea, compararea și relaționarea datelor și faptelor caracteristice principalelor procese și fenomene istorice, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea. - Încadrarea principalelor texte istorice și istoriografice în contextele elaborării lor (genuri și tipuri de texte; grupări și școli istoriografice).
Competențe transversale	CT2: Transversale Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Asimilarea conținuturilor referitoare la trăsăturile generale ale comunităților preistorice în diversele epoci ale acesteia și dezvoltarea competențelor privind analiza acestora.
7.2 Obiectivele specifice	<u>A. Obiective cognitive</u> Asimilarea trăsăturilor specifice ale fiecărei epoci preistorice din istoria României. Analiza evoluției diverselor societăți-culturi în epocile preistoriei și protoistoriei; definirea aspectelor manifestărilor spiritualității (artă, religie, comportament funerar). Descifrarea cauzelor evoluției diferite a comunităților umane preistorice în spațiul actual al României. <u>B. Obiective procedurale</u> Operarea cu noțiunile de: <i>preistorie, epoca pietrei, tehnologie, artefact, artă, religie, comportament funerar, specific cultural</i>. Culturi arheologice. Analiza critică a izvoarelor arheologice în vederea desprinderii concluziilor privind evoluția comunităților umane. Sinteza principalelor caracteristici ale fiecărei epoci preistorice și ilustrarea acestora cu activități specifice. <u>C. Obiective atitudinale</u> Manifestarea interesului pentru cunoașterea, protejarea și valorificarea

	patrimoniului arheologic, ca vector important în reconstituirea epocilor preistorice. Dezvoltarea spiritului de inițiativă în domeniul cercetării preistoriei și protoistoriei prin participare la sesiuni de referate și comunicări științifice, cercetări arheologice derulate prin facultate sau muzee etc.
--	--

8. Conținuturi

8.1. Curs		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Domeniul spiritualității. Concepte. Definiții. Realitate și simbol.	2	Prelegerea intensificată	Titluri bibliografie Materiale PowerPoint Film documentar Titluri bibliografie Materiale PowerPoint Film documentar
2	Arta. Religia. Comportamentul funerar în epoca pietrei.	2	Expunerea Explicația Dezbateră	
3	Abordări și tendințe metodologice în domeniul cercetării preistorice, privind cele mai vechi manifestări ale vieții spirituale.	2	Conversația Prelegerea intensificată	
4	Aspecte ale cercetării fenomenelor spiritualității în epoca pietrei pe teritoriul României. Date, fapte, personalități.	2	Expunerea Explicația Dezbateră	
5	Paleoliticul. Arta peșterilor. reprezentările parietale (peștera Cuciulat, peștera Coliboaia).	2	Conversația	
6	Paleoliticul. Arta mobilieră și elemente de religie: artefacte diverse din materiale litice (calcar, grafit alte roci) și materii dure animale (os, corn de cervide - ren, cerb; fildeș, dinți, cochilii de vârstă fosilă și holocenă). Situri și descoperiri.	2		
7	Epipaleoliticul. Arta mobilieră și elemente de religie: artefacte diverse din materiale litice (calcar, grafit alte roci) și materii dure animale (os, corn de cervide - cerb; dinți, cochilii). Situri și descoperiri. Descoperiri funerare.	2		
8	Mezoliticul. Arta mobilieră și elemente de religie: artefacte diverse din materiale litice (calcar, grafit alte roci) și materii dure animale (os, corn de cervide - cerb; dinți, cochilii). Situri și descoperiri. Descoperiri funerare.	2		
9	Neo-eneolitic: Arta ceramicii – tehnologia și tipologia vaselor ceramic. Forme și décor.	2		
10	Neo-eneolitic: arta mobilieră – podoabe diverse, statuete ceramice, de os, metal etc.	2		
11	Neo-eneolitic: arta mobilieră – Depozite cu piese de podoabă și de cult.	2		
12	Neo-eneolitic: elemente de religie. Cultul Marii Zeițe. Construcții de cult.	2		
13	Neo-eneolitic: elemente de religie. Comportamentul funerar. Necropole. Rit și ritual.	2		
14	Manifestări ale spiritualității și arheologia eexperimentală.	2		

Bibliografie:

Comșa E., *Neoliticul pe teritoriul României. Considerații*, București, 1987 (pdf)

Dumitrescu, Vladimir, *Arta Culturii Cucuteni*, București, 1969
 Dumitrescu, Vladimir, *Arta preistorică în România*, București 1970
 Dumitrescu, Vladimir; Vulpe, Alexandru, *Dacia înainte de Dromihete*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1988
 Florescu, R. et alii, *Dicționar de artă veche a României*, București, 1982
 Păunescu Al., *Evoluția uneltelor și armelor de piatră cioplită pe teritoriul României*, București, 1967
 Păunescu Al., *Paleoliticul și mezoliticul teritoriului cuprins între Carpați și Dunăre*, București, 2000
 Petrescu-Dîmbovița Mircea; Vulpe Alexandru (coord.) – *Istoria românilor. I. Moștenirea timpurilor îndepărtate*, Academia Română. Secția de Științe Istorice și Arheologie, Ed. Enciclopedică, București, 2001
 Preda, Constantin (coord.) – *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României*, vol. I-III, A-Q, Ed. Enciclopedică, București, 1996-1999
 Colecțiile revistelor de specialitate: *Dacia*, *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie*, *Argesis*, *Studii de preistorie*
 Seria volumelor: *Materiale și cercetări arheologice*

Resurse digitale

Arta rupestră în România (Peștera Cuciulat, Peștera Coliboaia)

<http://stirileprotv.ro/stiri/romania-pitoreasca/foto-picturile-rupestre-descoperite-intr-o-pestera-din-apuseni-au-o-vechime-de-35-000-de-ani.html>

<https://sites.google.com/site/romanianatura59/home/podisul-transilvaniei/podisul-somesan/pestera-cuciulat-picturi-rupestre-harta-imagini-podisul-somesan>

<http://www.financiarul.ro/2013/08/20/pestera-coliboaia-cele-mai-vechi-picturi-rupestre-din-europa/>

http://www.historia.ro/exclusiv_web/actualitate/articol/cele-mai-vechi-desene-lume-ntr-o-ter-bihor

<http://arheologie.ulbsibiu.ro/publicatii/ats/ats%209/beldiman.pdf>

http://www.litere.uvt.ro/litere-old/vechi/revista_arheologie/articole/nr2-2004/Iozsa%20Andreea.pdf

https://ro.wikipedia.org/wiki/Preistoria_pe_teritoriul_Rom%C3%A2niei

http://www.utgjiu.ro/revista/lit/pdf/2011-01/6_LIVIAN_RADOESCU.pdf

http://www.anale-istorie-oradea.ro/archive/Anale_Istorie_Oradea_2013.pdf

<http://www.scribub.com/istorie/RELIGIA-NEOLITICA53833.php>

Revista Argesis a Muzeului Județean Argeș, articole și studii privind epoca pietrei, vol. 18-23

<http://www.muzeul-județean-arges.ro/editura-ordessos/argesis-studii-si-comunicari/seria-istorie>

Revista Buletinul Muzeului Județean Teleorman, articole și studii privind epoca pietrei, vol. 1-7

<http://www.muzeulteleorman.ro/publicatii%20BMJTSA.html>

Cronica cercetărilor arheologice din România 1999-2014, rapoarte de cercetare privind epoca pietrei

<http://www.cimec.ro/arheologie.html>

www.cimec.ro

O civilizație necunoscută: Gumelnița

<http://www.cimec.ro/arheologie/gumelnita/cd/default.htm>

Cucuteni-Poduri

http://studium.ugal.ro/ARTICOLE_STUDIUM/ARTICOLE_STUDIUM8/801_CHIRIAC.pdf

Tehnologia procesării materialelor litice și a materiilor dure animale, exemplificări, arheologie experimentală

<http://www.ginellames.fr/fr/accueil/>

Proiectul DanubiOs, Muzeul Județean Galați, Colecția de artefacte eneolitice din materii dure animale

<http://migl.ro> (Proiecte AFCN, Digitizarea patrimoniului MDA)

8.2. Aplicații: Seminar / Laborator / Teme de casă		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Domeniul spiritualității. Concepte. Definiții. Realitate și simbol.	1	Prelegerea intensificată Expunerea Explicația Dezbateră Conversația	Titluri bibliografice Materiale PowerPoint Film documentar
2	Arta. Religia. Comportamentul funerar în epoca pietrei.	1		
3	Abordări și tendințe metodologice în domeniul cercetării preistorice, privind cele mai vechi manifestări ale vieții spirituale.	1		
4	Aspecte ale cercetării fenomenelor spiritualității în epoca pietrei pe teritoriul României. Date, fapte, personalități.	1		
5	Paleoliticul. Arta peșterilor. reprezentările parietale (peștera Cuciulat, peștera Coliboaia).	1		
6	Paleoliticul. Arta mobilieră și elemente de religie: artefacte diverse din materiale litice (calcar, grafit alte roci) și materii dure animale (os, corn de cervide - ren, cerb; fildeș, dinți, cochilii de vârstă fosilă și holocenă). Situri și descoperiri.	1		
7	Epipaleoliticul. Arta mobilieră și elemente de religie: artefacte diverse din materiale litice (calcar, grafit alte roci) și materii dure animale (os, corn de cervide - cerb; dinți, cochilii). Situri și descoperiri. Descoperiri funerare.	1		
8	Mezoliticul. Arta mobilieră și elemente de religie: artefacte diverse din materiale litice (calcar, grafit alte roci) și materii dure animale (os, corn de cervide - cerb; dinți, cochilii). Situri și descoperiri. Descoperiri funerare.	1		
9	Neo-eneolitic: Arta ceramicii – tehnologia și tipologia vaselor ceramic. Forme și décor.	1		
10	Neo-eneolitic: arta mobilieră – podoabe diverse, statuete ceramice, de os, metal etc.	1		
11	Neo-eneolitic: arta mobilieră – Depozite cu piese de podoabă și de cult.	1		
12	Neo-eneolitic: elemente de religie. Cultul Marii Zeițe. Construcții de cult.	1		
13	Neo-eneolitic: elemente de religie. Comportamentul funerar. Necropole. Rit și ritual.	1		
14	Manifestări ale spiritualității și arheologia experimentală.	1		

Bibliografie:

Beldiman, Corneliu – *Istoria veche a românilor. Datele*, București, 2005
 Comșa E., *Neoliticul pe teritoriul României. Considerații*, București, 1987 (pdf)
 Dumitrescu, Vladimir, *Arta Culturii Cucuteni*, București, 1969
 Dumitrescu, Vladimir, *Arta preistorică în România*, București 1970
 Dumitrescu, Vladimir; Vulpe, Alexandru, *Dacia înainte de Dromihete*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1988
 Florescu, R. et alii, *Dicționar de artă veche a României*, București, 1982
 Păunescu Al., *Evoluția uneltelor și armelor de piatră cioplită pe teritoriul României*, București, 1967
 Păunescu Al., *Paleoliticul și mezoliticul teritoriului cuprins între Carpați și Dunăre*, București, 2000
 Petrescu-Dîmbovița Mircea; Vulpe Alexandru (coord.) – *Istoria românilor. I. Moștenirea timpurilor îndepărtate*, Academia Română. Secția de Științe Istorice și Arheologie, Ed. Enciclopedică, București, 2001
 Preda, Constantin (coord.) – *Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României*, vol. I-III, A-Q, Ed. Enciclopedică, București, 1996-1999
 Colecțiile revistelor de specialitate: *Dacia*, *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie*, *Argesis*, *Studii de preistorie*
 Seria volumelor: *Materiale și cercetări arheologice*

Resurse digitale

Arta rupestră în România (Peștera Cuciulat, Peștera Coliboaia)

<http://stirileprotv.ro/stiri/romania-pitoreaasca/foto-picturile-rupestre-descoperite-intr-o-pestera-din-apuseni-au-o-vechime-de-35-000-de-ani.html>

<https://sites.google.com/site/romanianatura59/home/podisul-transilvaniei/podisul-somesan/pestera-cuciulat-picturi-rupestre-harta-imagini-podisul-somesan>

<http://www.financiarul.ro/2013/08/20/pestera-coliboaia-cele-mai-vechi-picturi-rupestre-din-europa/>

http://www.historia.ro/exclusiv_web/actualitate/articol/cele-mai-vechi-desene-lume-ntr-o-ter-bihor

<http://arheologie.ulbsibiu.ro/publicatii/ats/ats%209/beldiman.pdf>

http://www.litere.uvt.ro/litere-old/vechi/revista_arheologie/articole/nr2-2004/Iozsa%20Andreea.pdf

https://ro.wikipedia.org/wiki/Preistoria_pe_teritoriul_Rom%C3%A2niei

http://www.utgjiu.ro/revista/lit/pdf/2011-01/6_LIVIAN_RADOESCU.pdf

http://www.anale-istorie-oradea.ro/archive/Anale_Istorie_Oradea_2013.pdf

<http://www.scribub.com/istorie/RELIGIA-NEOLITICA53833.php>

Revista Argesis a Muzeului Județean Argeș, articole și studii privind epoca pietrei, vol. 18-23

<http://www.muzeul-județean-arges.ro/editura-ordessos/argesis-studii-si-comunicari/seria-istorie>

Revista Buletinul Muzeului Județean Teleorman, articole și studii privind epoca pietrei, vol. 1-7

<http://www.muzeulteleorman.ro/publicatii%20BMJTSA.html>

Cronica cercetărilor arheologice din România 1999-2014, rapoarte de cercetare privind epoca pietrei

<http://www.cimec.ro/arheologie.html>

www.cimec.ro

O civilizație necunoscută: Gumelnița

<http://www.cimec.ro/arheologie/gumelnita/cd/default.htm>

Cucuteni-Poduri

http://studium.ugal.ro/ARTICOLE_STUDIUM/ARTICOLE_STUDIUM8/801_CHIRIAC.pdf

Tehnologia procesării materialelor litice și a materiilor dure animale, exemplificări, arheologie experimentală

<http://www.ginellames.fr/fr/accueil/>

Proiectul DanubiOs, Muzeul Județean Galați, Colecția de artefacte eneolitice din materii dure animale

<http://migl.ro> (Proiecte AFCN, Digitizarea patrimoniului MDA)

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul aferent programului

În măsura posibilităților, studenții vor fi încurajați să participe la sesiuni științifice, la dezbateri pe probleme de preistorie, cercetări arheologice, workshop-uri, lansări de carte etc.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Tratarea calitativă a subiectelor de examen, analiza acestora conform baremului de notare	Examen scris	60%
10.5 Seminar / Laborator / Tema de casă	Analiza produselor și a intervențiilor studentului în activitățile de seminar. Realizarea unui referat științific, pentru elaborarea căruia se vor folosi cel puțin 3 surse bibliografice.	Evaluare formativă Evaluarea produselor de activitate	40%
10.6 Standard minim de performanță	Cerințe pentru nota cinci Competențe minime care dovedesc parcurgerea materiei cursului (identificarea principalelor caracteristici ale etapelor preistorice studiate)		
10.7 Standard maxim de performanță	Competențe care dovedesc însușirea cunoștințelor care dovedesc parcurgerea materiei; Formarea abilităților și deprinderilor de a obține informația, a o prelucra, de a ajunge la o perspectivă personală asupra problematicei; Capacitatea de a argumenta și de a elabora un material cu caracter științific.		

Data completării 21 iulie 2021	Titular de curs (asociat): Conf. univ. dr. Bărbulescu Constantin	Titular de curs (asociat): Conf. univ. dr. Bărbulescu Constantin	Data aprobării în Consiliul departamentului, ... septembrie 2021	Director de departament, (prestator)	Director de departament, (beneficiar),
-----------------------------------	---	---	---	---	---